

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Avaus ja arviointiuudistuksen taustaa

Aikuisten perusopetuksen arviointiwebinaari
14.9.2020

Leena Nissilä
FT opetusneuvos,
Yksikön päällikkö
Opetushallitus

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Opetussuunnitelma- seurannasta

Perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelman laadinta: Paikallisessa opetussuunnitelmatyössä vaikeimmin sovellettavat kohdat

- Vastaajien mielestä vaikeimpia paikallisessa opetussuunnitelmatyössä sovellettavia kohtia ovat
  - Luku 6 – arviointi
  - Luku 4.4 – monialaiset oppimiskokonaisuudet
  - Luku 3.3 - Laaja-alainen osaaminen
  - Luku 12 – valinnaisuus
  - Oppiainekohtaiset osuudet
  - Vuosiluokkakokonaisuudet

Paikallinen opetussuunnitelmatyö: Keskeisimmät seurannan ja arvioinnin kohteet

- Mitkä osa-alueet nousseet keskeisimmiksi seurannan ja arvioinnin kohteiksi uudistuksen myötä?
Eniten mainintoja saivat:
  - Arviointi (47 mainintaa)
  - Monialaiset oppimiskokonaisuudet (26 mainintaa)
  - Koulujen toimintakulttuuri (sen muutos, kehittäminen ja arviointi) (22 mainintaa)
  - TVT-taitotasot/digitalisaatio (18 mainintaa)
  - Laaja-alainen osaaminen (13 mainintaa)
  - Oppilaiden (ja huoltajien) osallisuus (13 mainintaa)
  - Oppimisympäristöt (10 mainintaa)
  - Valinnaisten toteutuminen (8 mainintaa)
  - Lukuvuosisuunnitelman toteutuminen (7 mainintaa)
  - Oppilashuoltotyö (8 mainintaa)
  - Oppimisen ja koulunkäynnin tuki (7 mainintaa)

Paikallinen opetussuunnitelmatyö: Ohjausta ja tukea tarvitsevat osa-alueet

- Millä osa-alueilla lähivuosina tullaan tarvitsemaan ohjausta ja tukea uuden opetussuunnitelman toteuttamiseksi? Eniten mainintoja saivat:
  - Arviointi (64 mainintaa)
  - Digi/TVT-taidot (42 mainintaa)
  - Monialaiset oppimiskokonaisuudet (30 mainintaa)
  - Laaja-alainen osaaminen (22 mainintaa)
  - Toimintakulttuurin muutos (13 mainintaa)
  - Osallistaminen (11 mainintaa)
  - Myös opettajien koulutus mainittiin

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Verkkoaiivoriihen tuloksia

Verkkoaiivorihi perusopetuksen arvioinnista

- opetushenkilöstölle, huoltajille ja oppilaille 30.8.-14.9.2018
- vastaajaryhmät painottivat arvioinnin yhdenvertaisuuden lisäämistä kansallisesti
- päähavainnot tukevat kriteerien tarpeellisuutta etenkin arvosanalle 5

Vastaajat	Suomeksi	Ruotsiksi	Yhteensä
Opettaja	1 752	190	1942
Huoltaja	4 937	470	5407
Oppilas	5 670	383	6053
Yhteensä	12 359	1 043	13 402

Paikallisten kriteerien tarkastelu

- kerätty paikallisesti tehtyjä kriteeristöjä, pyyntö kaikille opetuksen järjestäjille 8/2018
- paikalliset kriteerit käyty läpi OPH:n asiantuntijoiden toimesta
  - 85 opetuksen järjestäjää reagoi, näistä 10 lähetti eri oppiaineisiin ja eri arvosanoille kohdistettuja kriteereitä
  - arviointikriteerit-käsitteen merkitys ei ole ollut selvä, paikallisesti käytössä esim. "taitotasot" tai "osaamiskuvaukset"
  - kriteereitä laadittu yleisimmin arvosanoille 5 ja 6
  - laadittu myös muille vuosiluokille kuin päättöarviointiin
  - käyttäytymisen kriteereitä laadittu niin ikään laajasti

Ehdotuksia

- Määritellään arvioinnin yleiset periaatteet kaikilla vuosiluokilla
  - Arviointi on yhdenvertaista
  - Arviointi edellyttää avoimuutta, osallisuutta ja yhteistyötä
  - Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista
  - Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin (nyk.)
  - Arviointi on monipuolista (nyk.)
  - Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset (nyk.)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Keskeiset muutokset

Keskeiset muutokset 1/3

- Uusissa arviointilinjauksissa on korostettu erityisesti arvioinnin yhdenvertaisuutta, suunnitelmallisuutta ja johdonmukaisuutta sekä arvioinnin edellyttämää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta.
  - Arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamisen ja työskentelyyn sekä käyttäytymiseen
  - Arvioidaan vain sitä, mitä on opetussuunnitelmassa asetettu oppiaineiden tavoitteiksi – arviointi ei kohdistu persoonaan tai temperamenttiin
  - Tavoitteiden sekä arvioinnin periaatteiden tulee olla tiedossa ymmärrettävällä tavalla ja hyvissä ajoin.

Keskeiset muutokset 2/3

- Formatiivisen (oppimista edistävän) ja summatiivisen (osaamisen) arvioinnin tehtäviä on tarkennettu.
  - Formatiivinen arviointi on osa opetusta, perustuu oppiaineiden tavoitteisiin
  - Palautteen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan
  - Itsearviointi ja vertaispalaute on osa formatiivista arviointia, eivätkä ne vaikuta oppiaineesta saatavaan arvioon tai arvosanaan
  - Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia

Keskeiset muutokset 3/3

- Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet.
  - Summatiivisen arvioinnin tekee aina opiskelijaa opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä
  - Summatiiviseen arviointiin vaikuttavien näyttöjen arviointi tulee dokumentoida.
  - Päättöarvioinnin toteuttamisen ja päättöarvosanan muodostamisen periaatteet on selkiytetty ja yhdenmukaistettu siten, että kaikkialla noudatetaan samoja periaatteita

Yhtenäisyyttä paikallisiin opetussuunnitelmiin

- Suuri osa opetussuunnitelman perusteissa määritellyistä kansallisista arviointilinjauksista siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.
- Opetuksen järjestäjän paikallisesti päätettävissä olevat asiat ovat erikseen lueteltuna. Ne liittyvät yhteistyöhön, arvioinnista tiedottamiseen, valinnaisiin aineisiin sekä käyttäytymisen arviointiin.

Aikuisten perusopetuksen ops-perusteiden arviointiluku

- Valmisteltu oppivelvollisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun mukaisesti
- Uusitut linjaukset käyttöön oppilaitoksissa 1.8.2020.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kriteerityöstä

Tarkemmat kriteerit oppiaineiden päättöarviointiin

- Laaditaan **kansalliset osaamisen kuvaukset oppiaineittain** arvosanoille 5, 7, 8 ja 9
- Kriteerien toimivuuden arviointihankkeen tulokset
- Avoin verkkokommentointi ja lausunnot kriteeriluonnoksista
- Uudet päättöarvioinnin **kriteerit julkaistaan vuodenvaihteessa**
- Paikallinen prosessi, koulutus ja toimeenpanon tuki kevät 2021
- **Päättöarvioinnin kriteerit käyttöön kouluissa 1.8.2021, päättöarvosanat keväällä 2022**
- Valmistellaan **tarkemmat kriteerit myös 6. vuosiluokan päätteeksi** arvosanoille 5, 7, 8 ja 9

Päättöarvioinnin kriteerien laatimisessa olennaiset kysymykset

- Korostettava sitä, että perusopetuksessa on **kaikille oppilaille yhteiset** tavoitteet, joiden suunnassa opetus ja oppiminen toteutuu
- **Kriteerit** kuvaavat joidenkin arvosanojen saamisen edellyttämää osaamista, ne **eivät ole eri tasoisia tavoitteita**
- Opetukselle asetetut tavoitteet ovat **opettajan työtä ohjaavia**, niihin perustuen ei voi arvioida oppilaan suoriutumista
- Opetuksen tavoitteet sisältävät pääsääntöisesti oppilaan oppimiselle asetetun tavoitteen, tämä nostettava esiin ja keskiöön